УКРАЇНСЬКА ДЕРЖАВА ПОНАД УСЕ!
Видання Історичного клубу “Холодний Яр”
2021 рік
Жовтень
Число 10 (428)

НЕЗБОРИМА НАЦІЯ

Де козак, там і слава
Передплатний індекс 33545

ДО ЛЮБОВІ ЧЕРЕЗ НЕНАВИСТЬ

Ця стаття побачила світ 30 р. тому.

Коли українці чи представники інших народів хоч словом прохоплюються про національний гніт, якого зазнають в імперії, росіяни вибалушують очі: “Пачєму ви ґаварітє а национальном уґнєтєніі? А развє ми, русскіє, нє уґнєтєни?”

Справді, російський народ постраждав разом з іншими. Але хто позбавив його свободи?

“Російський народ не може сказати, що він постраждав від іншого народу”, – вважає росіянин Володимир Кругликов. – Він, справді, зазнав лиха, але йому нікого звинувачувати, окрім самого себе”.

А хто ж поневолив інші народи?

Степан Хмара стверджує: нас поневолила Комуністична партія Совєтського Союзу. Народний депутат УССР Богдан Горинь вважає за головного ворога України імперський центр, Верховний Совєт СССР, “метрополію в особі Горбачова й усієї його команди”. Учасник Національно-визвольної боротьби 1960 – 1980-х рр. Зеновій Красівський стверджував, що нас гнобить Росія. “Ворог наш – Росія”, – казав він.

Хто з них має рацію?

Од відповіді на це питання залежатимуть стратегія і тактика боротьби за незалежність.

Відповідь проста: комуністи почали диктувати народам свою злочинну волю 1917 року. Горбачов і вся його команда з’явилися лише кілька років тому, а експансіоністська політика Росії триває століттями, впродовж яких Москва веде нескінченні завойовницькі війни.

За підрахунками генерала Олексія Куропаткіна, які він виклав царю в меморандумі 1900 року, “впродовж XVIII і XIX століть Росія мала 128 воєнних років і 72 роки миру. З цих 128 років війни 5 років припадають на оборонні, все інше – війни завойовницькі” (М. Добрянський, “Україна і Росія”).

Можна лише уявити, скільки “воєнних років” мала ця країна, якщо вести лік з часів Московського царства [до наших днів]. З усіх воєн, які вела Росія, російські історики лише дві назвали визвольними. Та й ті твердження не зовсім справедливі, адже в 1812-му й 1941 р. зітнулися не визволителі, а загарбники. Тому й завершувала Росія ці “визвольні” війни не на своїх кордонах, а у Парижі та Берліні.

Росіяни завжди пишалися перемогами російської зброї, але ніколи не визнавали своєї причетності до злочинів, що чинилися тією ж зброєю. Чи не тому росіяни стверджують, що “русский народ никому никогда вреда не приносил (…) русский народ – самый добродушный народ”?

Особливо прикро чути “рідний” голос демократа-малороса: “Російський народ теж постраждав, і сьогодні він наш союзник у боротьбі за наше визволення”. Отакої! Кривава історія взаємин “братніх” народів, виявляється, нічого не навчила галицьких москвофілів (ідеться про Богдана Гориня. – *Ред.*)

“Завжди можна полюбити одне одного”, – стверджує росіянин В. Кругликов.

“Обнімімосяймипереможемо!”– закликає вчорашній український політв’язень [Микола Горбаль].

Ось він – прямий шлях до УССД! Виявляється, досить обнятися… А наші нерозумні предки воювали, кров проливали. А треба було тільки прихилитися до поневолювача… Якби ж то знаття, їй-бо, були б уже вільними!

Людей “з добрим серцем”, які ходять із розкритими обіймами, шукаючи, кого б пригорнути до себе, переслідує нав’язлива ідея всепрощення. Вони хоч сьогодні готові відпустити гріхи всім, хто катував Україну. Але даремно нагадують “гуманісти” християнські заповіді! Прощенню повинно передувати каяття. Але ні КПСС, ні Росія каятися не збираються. Та навіть, якщо трапиться диво і ми дочекаємося каяття, невже заспокоїмося? Хіба може простити поневолений?

Лише визволившись, лише здолавши ворога, ми можемо пробачити йому!

Роман КОВАЛЬ

Дж.: Народна газета. Видання НРУ (Київ). – 1991. – № 10 (18). – Жовтень. – С. 4.

Малюнок Юрка Дрозда.

“БАЖАЮ ВІДВАГИ ЖИТИ ЧЕСНО”

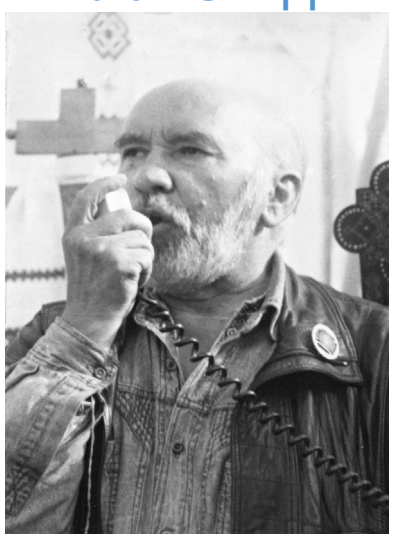

Так заповідав Зеновій Красівський, останній Крайовий провідник ОУН(б) Зеновій Красівський. 24 вересня в Києві відбувся вечір його пам’яті. Вели вечір Віктор Рог та Роман Коваль. Були присутні члени ОУН, Молодіжного націоналістичного конгресу, Історичного клубу “Холодний Яр”, Благодійного фонду “Героїка” та Конгресу українських націоналістів. Учасники вечора побачили кінохроніку з виступами Зеновія Красівського, а також відео виконання його онучкою Оксаною пісні “Журавлі” (на його слова).

Вшанували Зеновія Красівського голова Всесвітньої координаційної ради Михайло Ратушний, голова КУН Степан Брацюнь, голова МНК Соломія Фаріон, професор Сергій Квіт, голова БФ “Героїка” Павло Подобєд, члени Історичного клубу “Холодний Яр” Микола Гребінник та Микола Тихонов (“кіборг” Донецького аеропорту), журналіст Григорій Жибак та інші достойники.

Віктор Рог представив книжку “Дороговкази Зеновія Красівського”, яку видано коштом Івано-Франківської обласної ради, а Роман Коваль – книгу “Здолати Росію”, у якій опубліковано тексти багатьох виступів З. Красівського у 1990 – 1991 роках.

Багато що стерлося з пам’яті за останні 30 років. Та головне – залишилося враження від цієї чудової української людини, яка для багатьох була вчителем.

На закінчення – уривок з останнього інтерв’ю З. Красівського, яке взяв Роман Коваль напередодні проголошення Акта Незалежності України. Опубліковане воно 30 років тому – у вересні 1991 року. Ось останні слова Зеновія Красівського: “Від говорильні ми вільними не станемо. Ми повинні нарощувати не тільки національну і політичну свідомість, повинні нарощувати м’язи, щоб змогти у відповідний момент протиставити себе ворогові в побудові Української Самостійної Соборної Держави”.

Красівський учив нас, що війна з Росією неминуча. Так і сталося.

Боротьба України за свою державність продовжується.

Історичний клуб “Холодний Яр”

СОФІЙКА І САШКО ВЖЕ ПРИЙШЛИ

10 вересня в м. Брусилові Житомирської області відбулася Друга книжкова толока. У її межах сталося багато культурних подій, серед яких я б виокремив появу на творчому українському небосхилі двох яскравих постатей – тринадцятилітньої авторки з Новограда-Волинського Софії Сови, яка представила свою вже другу книжку “Билинонька”, та вісімнадцятирічного поета з повстанської колись Ободівки на Вінниччині Олександра Ватаги, автора збірки “Надвечір’ям надихаюсь”, земляка художника Олекси Новаківського. І хоч юні наші таланти не виступали з великої сцени, але ми їх помітили.

Софійка вже вдруге у Брусилові, торік вона представила першу свою книжку “Пригоди Р-р-ральфа, або Сни наяву”…

Серце радіє, коли бачиш цих щирих патріотів – творців української культури. Звичайно, всім серцем бажаєш Софійці та Сашкові щасливої долі в Самостійній Україні, нових творчих здобутків на добро нашого народу.

Радісно, що на поетичну збірку пожертвували кошти й однокласники Сашка. Це багато що значить… Наведу короткі рядочки з його збірки:

А хочете побачити Творця?
Його красу, і велич, і потугу?
З Ободівки і до Тростянця
Їдьте шляхом через лісосмугу.

Вірю, що земляки Лесі Українки та Олекси Новаківського зроблять яскравий внесок в українську культуру.

Тільки підтримайте їх!

Роман КОВАЛЬ, Історичний клуб “Холодний Яр”

Світлина Марка Мельника.

ДЛЯ КОГО УКРАЇНА?

Німеччина – держава німців. Польща – держава поляків. А Україна – держава національних меншин?

По-перше, Україна – держава українців. У процесі підготовки до проголошення незалежності України Верховна Рада тодішньої Української РСР ухвалила 16 липня 1990 р. Декларацію про державний суверенітет України, у якій, “шануючи національні права всіх народів”, проголосила: “Українська РСР здійснює захист і охорону національної державності українського народу”.

По-друге, про те, що в Українській державі має стояти питання про національні права саме українців, а не національних меншин, свідчить подальше положення Декларації: “Українська РСР забезпечує національно-культурне відродження українського народу, його історичної свідомості і традицій, національно-етнографічних особливостей, функціонування української мови у всіх сферах суспільного життя”.

Ідеться про національно-культурне відродження українців, яких століттями фізично й морально нищила Російська імперія. Інакше нема потреби в цій державі та й підстав для її існування.

Мова й культура творять і згуртовують націю. Тому й тепер деякі сили прагнуть і далі мову й культуру українців трактувати в колоніальному дусі як непотріб. Зокрема й Президент України та Голова Верховної Ради України.

Закон “Про забезпечення функціонування української мови як державної” було розроблено й ухвалено (з великим запізненням) на виконання положення 2-го абзаца статті 10 Конституції України, де сказано: “Держава забезпечує всебічний розвиток і функціонування української мови в усіх сферах суспільного життя на всій території України”. Чи теперішнє керівництво Української держави не розуміє значення слова “забезпечує”?

Закон “Про забезпечення функціонування української мови як державної” ніяк не обмежує право національних меншин користуватися своїми мовами, розвивати їх, але, як сказано в Гаазьких рекомендаціях щодо прав національних меншин на освіту (1996 р.), “водночас особи, які належать до національних меншин, зобов’язані інтегруватися в більш широке суспільство держави через належне володіння державною мовою”.

Не українці у своїй державі мають пристосовуватися до національних меншин, а навпаки, якщо ті бодай поважають людей, серед яких вони живуть.

До відома: Російська Федерація законодавчо “зобов’язує підтверджувати володіння російською мовою, знання історії Росії та основ законодавства РФ іноземними громадянами, які звернулися для отримання дозволу на тимчасове проживання”. Навіть для тимчасового проживання необхідне знання мови, історії і законів країни.

Україна – вже не колонія… Україна – держава українців!

Іван ЮЩУК (1933 – 2021), професор, заслужений діяч науки і техніки України

ДО ЧЛЕНІВ ІСТОРИЧНОГО КЛУБУ “ХОЛОДНИЙ ЯР”

Дорогі друзі, 3 січня 2022 р. виповниться 25 років Історичному клубові “Холодний Яр”. Готуючись до урочистої конференції з цієї нагоди, хочемо провести низку організаційних заходів, зокрема й видати пластикові посвідчення членам нашого клубу.

Для цього ми сформулювали питання анкети на сайті Історичного клубу “Холодний Яр”. Вони тут:

https: // otamania.in.ua/anketa

Друзі, чекаємо на відповідь.

Роман КОВАЛЬ

ДАНИЛО МЕЛЬНИК – БАНДУРИСТ І ВОЇН

Вперше почула Данила Мельника на звітному концерті капели бандуристів Київського університету культури і мистецтв, який відбувся в Будинку вчителя. Студент 2-го курсу факультету музичного мистецтва (кафедра бандури) натхненно виконував українську народну пісню "Добрий вечір тобі, зелена діброво". Він не лише майстерно акомпанував собі на бандурі, а й ніби проживав героїчну епоху, всім серцем проймався долею козацтва.

Данило виріс у співочій родині. На бандурі грав дід Олексій. Мама, Марія Олексіївна, має дивовижний голос, пише чудові вірші й музику до них; чимало з її творів взяв до свого репертуару кобзар, заслужений артист України Василь Литвин. Батько, Борис Антонович, – бандурист-самоучка, закоханий в Україну, є автором низки патріотичних пісень. Старші брати Дмитро і Богдан закінчили Стрітівську кобзарську школу, середній, Устим, майстерно грає на кларнеті, а сестра Яринка, також бандуристка, працює викладачкою музики в школі. Саме зростання у творчій родині, де у великій шані завжди було українське слово, панувала любов до української мови і рідної землі, і вплинуло на світогляд Данила.

Як розповідає сам бандурист, "починалося все з хору «Чумаки», коли я із семи років ходив разом з батьком набиратися досвіду". А вже 8-річний Данило, учень музичної школи ім. Миколи Лисенка, стає повноправним членом народного колективу під керівництвом Василя Триліса. Запам'ятався йому й перший концерт у Будинку вчителя, де він виконував пісню на слова Тараса Шевченка "Вітер віє", а разом з хором – народну пісню "Ой зійшла зоря". Батько – активний учасник патріотичних заходів; він завжди намагався взяти із собою молодших синів Данила і Устима, які напрочуд гарно співають удвох.

У 8-літньому віці Данило Мельник знімався у відомому фільмі Юрія Іллєнка "Молитва за гетьмана Мазепу". У зйомках брав участь хор "Чумаки". І йому, ще малому, випала нагода грати поряд з народним артистом України Богданом Ступкою. Данило виконував пісню "Ой горе тій чайці".

Данило Мельник – переможець численних всеукраїнських і міжнародних мистецьких конкурсів. Після закінчення школи доля звела його з Тарасом Яницьким, відтоді він вирішив продовжити навчання на бандурі. Обдарований бандурист вступив на навчання відразу у два університети – ім. Бориса Грінченка і до Київського університету культури і мистецтв, віддавши перевагу другому.

Данило бере активну участь у патріотичних заходах Історичного клубу "Холодний Яр", йому випадала нагода виступати з геніальними кобзарями Василем Литвином, Тарасом Компаніченком, Тарасом Силенком, Едуардом Драчем…

У репертуарі молодого бандуриста дуже багато пісень. Але улюбленими, за його словами, є героїко-драматичні народні твори, зокрема "Ой не пугай, пугаченьку", "Ой у полі могила", "Добрий вечір тобі, зелена діброво", "Ой у лузі червона калина" тощо.

Данило закоханий в українську мову. "Я підтримую позицію Миколи Лисенка, який казав, що сваритися і матюкатися можна російською, а розмовляти треба лише рідною українською мовою", – ділиться він.

Романтика кінця 1980-х – початку 1990-х, часу становлення незалежності Української держави, передалася синові від батьків і вплинула на формування Данила як особистості, його життєву позицію, патріотичні погляди. Він добре знає не тільки історію України, переймається проблемами сьогодення, а й цікавиться власним родоводом. Зі своїми рідними він був активним учасником подій на Майдані. А з початку війни на Донбасі Данило разом із двома старшими братами пішов захищати українську землю.

"Я вважаю, що поганий мир не кращий за хорошу війну. Тому що полон і окупація – це теж мир. Але кожна з цих речей, на мою думку, неприпустима", – робить надто дорослі висновки 21-річний юнак. Удвох з Устимом Данило склав присягу воїна батальйону "Донбас". На бойовій розвідувальній дозорній машині Данило був стрілком-навідником. На БРДМ з Устимом побували в Лисичанську, Попасній, Іловайську… Вони, зовсім юні, вже відчули на собі усі страхіття нинішньої війни, адже побували в Іловайському "котлі", з якого дивом вдалося вийти.

Два старші Данилові брати – Богдан та Устим – і сьогодні воюють на Донбасі. Батько ремонтує військову техніку української армії неподалік Донецька. А Данило продовжує навчання в університеті, бере участь у мистецьких заходах на підтримку української армії і займається волонтерством.

"Все буде добре! Ми обов'язково переможемо!" – впевнено каже молодий бандурист.

Лариса ГРОМАДСЬКА, Історичний клуб "Холодний Яр" 2015 р.

На світлині – Данило Мельник (ліворуч) і Тарас Силенко.

ПРО МОГО ПРАДІДА ЗЕЛЕНІВЦЯ

Мій прадід Павло Якович Носар, 1886 р. народження, батько сімох дітей, був корінним трипільцем, народився в родині з достатком. Його батько мав дві десятини землі та власну лісопилку. Павло замолоду був людиною з характером. Батьки прагнули одружити його з багатою дівчиною з Киселівки. Готувалися засилати сватів. Він же пішов супроти їхньої волі і, привівши до хати бідну швачку з Гайдаївки, сказав: "Хай вам буде Варка з її волами, а я одружуся з Оксаною".

Жили дружно, навчали добра і дітей. Аж раптом революція! До хати завітав двоюрідний брат Данило Ількович Терпило (він же отаман Зелений). Йому були потрібні грамотні люди, а Павло Якович – вельми освічена людина. Тож Данило Ількович запропонував боротися проти радвлади разом. Щирий вірянин Павло Якович відмовився, зброя була не для нього. Тоді отаман приставив йому до скроні пістолет:

ВЫПИСКА ИЗ ПРОТОКОЛА № 127

заседания Тройки при Киевском Облуправлении НКВД УССР

от „ 8 декабря 193 7.

СЛУШАЛИ: | ПОСТАНОВИЛИ:

79. Дело № 11889 Ржищенского РО НКВД по обвинению НОСАР Павла Яковлевича, 1886 г.р., урож. с. Трипольье, Обуховского р-на, ст. о. Стайки, Ржищенского р-на, украинца, в прошлом участника политбанды Зеленого. За контрреволюционную деятельность осужден к 10-ти годам л/св., бывш. полковник, участник "трипольской трагедии".

Обвиняется в том, что при оккупации оккупантами Киевщины немецко-фашистскими оккупантами, распространял среди населения провокационные слухи о предстоящей войне. Выражал сожаление по поводу поражения германских шпионов Якира, Тухачевского и др. Клеветал на Советскую Власть, восхвалял при этом старорежимный строй. Содержится под стражей в Киевской тюрьме.

НОСАР Павла Яковлевича РАССТРЕЛЯТЬ. Лично принадлежащее ему имущество КОНФИСКОВАТЬ.

/АЛЬТШИЦЕР/

Верно: Секретарь Тройки

"Або ж підеш до мене служити, або я тебе вб'ю. Про родину потурбуємося, з голоду померти не дамо".

Вибору не залишалося. Ото й став служити у війську отамана Зеленого обозним.

Пройшли роки. Одного разу моя бабуся Марія Павлівна розглядала книжку "Маруся Гонта", яку син Анатолій приніс із бібліотеки. І раптом тишу прорізав її збентежений голос. "Діти, ось тут пишеться про вашого діда, послухайте: «Павло Якович ніколи не носив при собі зброї, через плече висів бінокль, а ще завжди при ньому був томик Біблії. Він часто читав псалми»".

Ім'я автора ніхто з родини не запам'ятав. Книжка, на жаль, не збереглася (очевидно, йдеться про повість Федора Бурлаки "Маруся Гонта", 1959. – *Ред.*).

У 1929 р. Павла Яковича репресували – вислали до Сибіру. Працював на лісоповалі. Йому вдалося створити машину, яка пришвидшила процес роботи. Головний інженер, високо оцінивши його внесок, поклопотався за нього. І от Павло Якович – знову в Україні. Але в Трипіллі жити заборонили. Тому довелося оселитися в Кагарлику. Згодом усе ж вдалося переїхати поближче до рідних – у с. Стайки Ржищівського району, де влаштувався працювати на цегельному заводі. Та ненадовго.

8 грудня 1937 р. знову був заарештований. Додому вже не повернувся. Його разом з іншими засудженими вивезли в Биківнянський ліс і розстріляли. Точне місце поховання Павла Яковича Носара невідоме й досі.

За день до страти його побачив у в'язниці родич Микола Удод, який працював у трійці, що виносила страшні вироки. Він вірив у "світле комуністичне майбутнє". Водночас дуже поважав Павла Яковича. Ця зустріч перевернула його погляди з голови на ноги. Микола Удод взявся доводити невинуватість мого прадіда. Наштовхнувшись на нерозуміння з боку своїх колег, він на знак протесту поклав табельну зброю на стіл. А під час першотравневої демонстрації у його машини відмовили гальма і він загинув…

За основу взято спогади Марії Павлівни Яременко (доньки Павла Яковича Носара) та його онуки – Олени Гаврилівни Горової (моєї мами).

Геннадій ГОРОВИЙ, член НСПУ та НСЖУ

ІСТОРІЯ ОДНІЄЇ СВІТЛИНИ

Протягом 2000 – 2001 років на 1-му каналі Українського радіо пройшов цикл авторських радіопередач Романа Коваля під загальною назвою "Отамани Гайдамацького краю".

Серед слухачів була й колишня співробітниця Інституту проблем лиття АН УРСР, інженер-ливарник, уродженка Первомайська, а нині – киянка Тамара Олексіївна Здоровецька. Зацікавившись темою розповідей, у березні 2002 р. вона придбала нову книжку Романа Коваля "Повернення отаманів Гайдамацького краю". Ще на зупинці, очікуючи свого автобуса, Тамара Олексіївна побіжно переглядала придбання. Раптом на одній зі сторінок вона побачила знайоме обличчя. Помилки бути не могло – це її батько поруч зі ще одним військовим! Під світлиною підпис: "Повстанець отамана Андрія Гулого-Гуленка Мефодій Мацковий (праворуч). 1919 р.". А батько пані Тамари – ліворуч.

Ніколи ще знайомий шлях додому не був таким довгим. Діставшись своєї квартири, Тамара Олексіївна відразу зателефонувала на контактним телефоном і запитала в Романа Коваля, звідки в нього ця світлина. Дізнавшись, що Тамара Олексіївна є донькою одного із зображених на світлині, автор призначив жінці зустріч. Від Романа Коваля дізналася, що світлина була зроблена в березні 1919 року в Ананьєві, а зберегла її Людмила Матієнко – племінниця Мефодія Мацкового.

У родині Здоровецьких ніколи не говорили про участь Олексія Степановича Здоровецького в Національно-визвольній боротьбі. Але з окремих слів і фраз про те можна було здогадатися.

Далі викладу розповідь Тамари Олексіївни: "Було то, очевидно, на початку 1920-х років. Рідний брат батькової мами Мусій Андрієнко в 1912 – 1917 рр. старостував у місті Ольвіополі (тепер частина м. Первомайська). Дбав про місто: вибрукував декілька вулиць, побудував містки через балки (їх у місті три), а також школу, нині найкращу серед навчальних закладів Первомайська. Мусій Матвійович здобув повагу серед жителів міста. Хтось із них і повідомив Мусія, що ЧК планує заарештувати його небожа Олексія.

Мусій Матвійович послав доньку Ольгу до сестри Марії сповістити про загрозу її синові. Ольга взяла із собою двоюрідну сестру, п'ятнадцятилітню Марусю. Олекса, побачивши Марусю, сказав: «Хай ця дівчинка підросте, через 5 р. я на ній оженюсь».

Так і сталося: через 5 років, у лютому 1926 р. вони побралися. Пустили у світ четверо дітей – Фелікса, Тамару, Юрка та Інну. У родині панували злагода і повага, діти любили одне одного та батьків. Ці стосунки збереглися впродовж усього життя.

Про своє козакування в Армії УНР батько ніколи не розповідав. Але якось прохопився, як їхній кінний загін переслідували «біляки». Може, то і не «біляки» були, а червоні, але в ті часи боротьбу проти червоних наші батьки з відомих причин замовчували.

Люди та коні були голодні і знесилені. Села обминали, вогнища, щоб не видати себе, не розводили. Зупинилися в невеличкому лісочку біля с. Тишківки, тепер, очевидно, Добровеличківського району Кіровоградської області. Була весна, на деревах гніздилось вороння. Тож здобиччю повстанців стали гаєвята та яйця. Ті, що випили яйця, почувалися добре, серед них і батько. Хто ж з'їв гаєвят, тяжко занедужали. Їм потрібні були термінова допомога і відпочинок.

Отаман вирішив розпустити загін. Через якийсь час батько повернувся в Ольвіопіль. Тоді хтось і доніс совкладі, що додому повернувся «петлюрівець». І в такий спосіб посприяв знайомству Олексія і Марусі…

У жовтні 1968 р. батько вже не підводився з ліжка. Якраз тоді я приїхала додому з Києва. Зайшла до хати. Біля батька сидів чоловік.

Звернулась до мами:

– Хто це?

– Якийсь Мефодій, – відповіла вона.

Помітивши на тумбочці книжку Всеволода Іванова «Бронепоїзд № 14.69», гість запитав:

– Про що вона?

– Про бій за Вознесенськ, – почула батькову відповідь. – Я брав участь у тому бою. Але в книзі висвітлено все навпаки.

Тепер я розумію, що батько був учасником Першого зимового походу Армії УНР…

Чоловік підвівся. Середнього зросту, кремезний, він видався мені молодшим за батька. Обличчя – світле, відкрите.

І тільки тоді, коли у книжці «Повернення отаманів…» я побачила фотографію, згадала того Мефодія, який провідував мого батька. Зрозуміла, що то була остання зустріч товаришів по зброї".

Сергій ШЕВЧЕНКО м. Первомайськ

На світлині Олексій Здоровецький (ліворуч) і Мефодій Мацковий.

З НАГОДИ СТОЛІТТЯ ДРУГОГО ЗИМОВОГО ПОХОДУ

Шановні колеги! Запрошуємо вас узяти участь у роботі Всеукраїнської науково-практичної конференції "Рейд у вічність", присвяченої 100-річчю Другого зимового походу Армії УНР, або Листопадового рейду. Захід відбудеться 19 листопада 2021 р. на базі книговидавництва "Меркьорі-Поділля".

Роботу конференції заплановано за такими напрямами: джерела з історії та питання історіографії Національно-визвольної боротьби 1917–1921 рр.; передумови, завдання, хід та наслідки Другого зимового походу Армії УНР; герої-подоляни – учасники Зимових походів Армії УНР; історія й регіональні особливості антибільшовицької повстанської боротьби на території Поділля; історичне значення Зимових походів Армії УНР; увічнення та вшанування пам'яті героїв Другого зимового походу Армії УНР, або Листопадового рейду.

Реєстрація 19 листопада з 10.00 до 11.00 за адресою: м. Вінниця, вул. Скалецького, 15 (фоє приміщення книговидавництва "Меркьорі-Поділля"). Початок роботи – 11.00.

Вимоги до текстів наукових статей:

обсяг – 6–12 сторінок, усі поля – по 2 см, гарнітура "Times New Roman", кегль – 14, міжрядковий інтервал – 1,5; абзацний відступ – 1 см;

покликання на наукову літературу в тексті подавати за таким зразком: [5, с. 87];

матеріали мають містити такі складники: ініціали, прізвище автора; назва закладу, де працює або навчається автор; назва матеріалів; анотація; текст; література та використані джерела.

Тим, хто бажає взяти участь у роботі Всеукраїнської науково-практичної конференції, потрібно до 5 листопада 2021 р. подати текст статті на електронну адресу galchaksd@ukr.net із зазначенням відомостей про автора (прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, учене звання, місце роботи, поштова та електронна адреси, контактний телефон). За матеріалами роботи конференції буде видано науковий збірник.

Організатори: Вінницька обласна організація Національної спілки краєзнавців України, Вінницька обласна організація Національної спілки журналістів України, кафедра історії України Вінницького державного педагогічного університету ім. Михайла Коцюбинського, Вінницька філія Центру дослідження історії Поділля, Інституту історії України НАН України, книговидавництво "Меркьорі-Поділля" (Вінниця).

Контактні телефони:
097-404-02-65 (проф. Сергій Гальчак),
097-538-10-35 (проф. Юрій Степанчук).

КНИГАРНЯ "ХОЛОДНОГО ЯРУ"

На сайті Історичного клубу "Холодний Яр" можна придбати книжки Романа Коваля про Визвольну боротьбу – собі, рідним, воїнові та волонтеру, військовій частині.

Автор підпише її особисто тобі або твоєму другові.

Всі книжки можна придбати тут:
http://otamania.in.ua

"МЕНЕ СТРАШЕННО ЛЮБИЛИ КОЗАКИ"

Роман Коваль і Юрій Юзич готують книгу "Діти у Визвольній війні". Пропонуємо вашій увазі скорочений виклад одного з розділів цієї унікальної книги

Палало літо 1919 року.

На станції Комарівці військові були в такій самій формі, як і більшовики перед тим. Хведір почав заглядати у вагони, щоб знайти когось, кому можна пожалітися на свого пана, який так з ним несправедливо вчинив.

В одному вагоні побачив двох таких самих, як і він. Один, щоправда, був трохи вищий. Хлопці попричіплювали собі до боків шаблюки й револьвери. Хведір так здивувався, що забув навіть, чого я прийшов на станцію. Зразу в душі повеселішало, серце затріпалось, мов та пташка сполохана. Значить, і мені можна буде зброю на себе начепити!

Поки він мріяв, до нього підійшов вояк.

– Ну, – запитав, – що скажеш нам нового, козаче?

А Хведір стоїть сам не свій, не знає, що й казати.

"Навіть і по нашому балакають, – подумав, – як у нас у селі, не так, як большовики, – «что да как»".

– Ну, що ж ти мовчиш, нічого не відповідаєш? Може, хочеш поступити до нас, у наш полк, чи ні, га? Бо тут у нас є два таких, як ти, от і будеш воювати разом з нами.

Хведір поглянув на козака і відповів несміло:

– Хочу...

– Але що ж з тобою робити, ти щось дуже маленький.

Так і було: Хведір Куліш народився 10 липня 1906 р., отже, мав 13 років. Але ж правду скажеш – до війська не приймуть.

А козак продовжував говорити з усмішкою:

Ти рушницю підймеш?

– Підійму.

– Так скілько ж тобі років?

– Шістнадцять, – відповів невпевнено.

Козак аж прояснів від сміху.

– Ха-ха-ха! Якого ти року родився? У 1901-му? О! То тобі ще більше як 16 років. – І після паузи: – А ти не брешеш?

– Ні, не брешу.

– Та й хіба це брехня була?! От якби зменшував собі вік, щоб до армії не йти…

– А якого місяця?

– Не знаю.

– Ну добре, добре.

– А батьки в тебе є?

– Ні, немає.

– А де ж?

– Повмирали.

– Це погано… Ну добре, зараз підеш до штабу, тут зараз недалеко, через дорогу. З'явися до начальника штабу. Як він тебе прийме, то там тобі буде добре!

– Дякую вам, пане солдат! Бувайте здорові!

Попрощався й пішов просто до штабу. Там побачив старшину – у шпорах, при боці шабля, й револьвер у кобурі стирчить, у кубанці, на бік шлик із китицею. "Я ще лутче повеселішав, – признався Хведір, – думаю, от: я буду служити у війську, то собі тоже таке вбрання буду мати".

От старшина і запитує:

– Ну що, хлопче? Що нам нового скажеш?

Новак не знав, що й казати, з якого боку розпочати. А про бажання поскаржитися на пана забув. Сказав, що хоче поступити служити.

– До вас, до війська.

– А як тебе зовуть?

– Хведор Михайлович Куліш.

– Ну добре. А ти ж піднесеш рушницю?

– О, а чому б то я не підніс! Який би тоді з мене козак був, щоб я не міг підняти рушницю! Я навіть стріляти вмію, а не то щоб я ще рушницю не міг підняти!

Брехати так брехати! Аби тільки до війська прийняли!

– Ну так виходить, що з тебе справжній козак? – усміхнувся командир.

І запитав, з якого Хведір села.

– Із с. Гришки Багринівської волості на Поділлі.

– Родичі є?

– Батьки померли…

Якщо батьки померли, то й дозволу нема в кого питати.

– Ну добре, добре… Ти в нас ще трохи виростеш, а то ти ще малий. Я тебе приймаю, але гляди, як ти мені хоч задумаєш тікати, то все одно тебе злапаю, але вже тоді тобі всипле…

Старшина зараз же покликав вістового. І сказав, щоб той одвів новенького на квартиру, до козаків.

– Одведи цього хлопчину до козаків, нехай освоїться між ними, а каптенармусу скажи, щоб видав всьо, що видається кожному козакові…

– А в яку сотню його зачислити?

– У першу вартову, у мою, буде вістовим при канцелярії, нехай папери розносить.

– Слухаю, пане сотнику!

Вістовий повернувся до хлопчини.

– Ну, йдемо, козаче, зі мною, я тобі покажу, де маєш спати, і там тобі видадуть харчі, бо ти, мабуть, їсти хочеш?

– Ні, не дуже, – невпевнено збрехав Хведір, бо не хотів видаватися дитиною.

Усе ж харчі йому видали: хліб, сало, цукор і т. ін.

"І я незадовго з козаками так вбувся – лучше рідних братів, – згадував радісно Хведір. – Всьо, що тільки не скажуть зробить, то всьо робив. І тому мене страшенно любили козаки. Служив я спочатку в запасових військах, а пізніше мені не подобалось бути вістовим в канцелярії. І я поступив в отрад Мордалевича [у серпні 1919 р.].

Був на хронті три місяці, а в вересні місяці був ранений в праву ногу (в коліно). А коли Деникінська армія за[й]няла Київ, то Отрад Мордалевича від'їхав [31 серпня 1919 р.] на оддих, цепто на спочинок.

Отаман Мордалевич відібрав 60-ть найлучих кіноччиків, козаків і вирушив з ними в кордусунські (кординські або корчинські. – *Ред.*) ліси, а решту козаків одправив хто куди хотів. Хто в яку частину, а хто додому".

Двадцять п'ять козаків, які бажали перейти до Соколовського, Юліан Мордалевич відпустив. Так Хведір Кушнір став повстанцем отамана Соколовського, очевидно Василя, бо Дмитра Соколовського було вбито зрадником 8 серпня 1919 року.

Із соколовцями, вже під проводом Марусі Соколовської, неповнолітній козак опинився у "гришутнику смерті", у якій у листопаді 1919 р. потрапила Армія УНР. "Під час цеї трьохкутньої смерті, – писав він, – коли большовики з одної сторони почали затискати, а Денікінці з другої сторони, поляки з третьої сторони почали натискати. Я попав в [21-й] Наливайківський полк [7-ї Запорозької дивізії], у якому тепер сотню техніцку (технічну. – *Ред.*). Де треба було міст зірвати або путь, то зараз же ця сотня всьо робила, що тілько треба робить коло цього. Бо Соколівський отряд розбили коло м. Любара. А тому я попав в Наливайківський полк".

Це був один із найстаріших бойових полків Армії УНР…

Роман КОВАЛЬ, Юрій ЮЗИЧ

Фотографія публікується вперше.

Біографічна довідка

КУЛІШ Хведір (Федір, Теодор, Тодорко) Михайлович ("ГРИЦЬКО КОНОШЕВСЬКИЙ") (10.07.1906, с. Гришки Багринівської вол. Літинського пов. Подільської губ., тепер Хмельницького р-ну Хмельницької обл. – після 18.01.1941, Бухенвальд, Німеччина). Військовий і громадський діяч, повстанець, пластун; повстанець отаманів Юліана Мордалевича (з 08.1919) та Соколовського (1919), козак 1-ї технічної сотні Наливайківського куреня (з кін. 1919) та 2-ї Волинської дивізії Армії УНР (1920).

В українську армію пішов у тринадцятилітньому віці.

НА ГОСТИНІ У МИКОЛИ МІХНОВСЬКОГО

Пропонуємо уривок зі спогаду галичанина Миколи Угрина-Безгрішного (з книги "Микола Міхновський") про відвідання ним Харкова навесні 1909 р. та зустрічі з Миколою Міхновським.

(…) На другий день сказала мені Христя [Алчевська] при другім сніданні, що ввечорі піду з нею до Миколи Міхновського на вечерю. Туди мають зійтися всі старші громадяни українці й під покришкою гостини виголошу для них реферат.

– Михновський вже вибачив образу Миколі [Угрину]! – заявила Христя. – Він дуже тепер зацікавився вашою особою, коли довідався від студентів про те, як ви по-лицарськи закінчили свій виклад для Української громади в університеті...

Уже при самім привітанні Міхновський зробив на мене дуже корисне враження. Стать (статура. – *Ред.*) досить висока, поважна, дійсно європейська. Не дуже балакучий. Зате дає багато питань про національні й організаційні справи в нашій галицькій волості (Галичині. – *Ред.*). Щиро одушевляється розвитком "Січей"!

– Січі – це наше прийдешнє, українське військо! Воно наша найважніша мета!

По короткій розмові запровадив мене до своєї їдальні. Тут столи аж угинаються від усяких присмаків. Великий, блискучий самовар грає на бічному столику. Гостей кільканадцять. Між ними й кількох студентів пізнаю по уніформі. Тут уперше познайомився я зо студентом [Теофілем] Згоральським, галичанином, б.[увшим] русофілом, що вилікувався зовсім з цареславської недуги саме в царській Росії... Полюбив Україну понад усе й щиро працював в Українській громаді. Про його частіше згадувала Христя Алчевська в листах до мене.

Імо, п'ємо добре вино й чай. Я виголошую реферат з малими перервами.

По рефераті дискусія, запити, потім вільні балачки. Оповідаю всім про якусь веселу пригоду у Львові. Закінчую її сакраментальним галицьким висловом "пукали зо сміху"...

Велике збентеження! Гості скоренько встають від стола й виходять до другої кімнати. Зо мною остається тільки тов. Згоральський. Навіть Христя покинула мене на часок (хвилину. – *Ред.*).

– Товаришу Миколо! – сказав тихенько Згоральський. – Скандал! Тут слово "пукати" має дуже погане значіння...

– Яке значіння? – питаю здивований.

– Пер..ти! – відповідає Згоральський і вибігає негайно до другої кімнати, щоб перепрохати гостей від мого імені й пояснити м'вислів "пукати зо сміху", що має те саме значіння, як у Харкові "заходитися од сміху"...

Входить перша Христя Алчевська і б'є мене легенько пальчиком по чолі.

– Мабуть, – каже, – ми ще довго порозумівватисямемо, поки зовсім не порозуміємося і не станемо одноцілою родиною. Це зробить єдине, об'єднане мовою та ідеями, українське письменство!

Вийшов і я тепер з нею до другої салі, одначе застав уже тільки частину гостей...

– Деякі підозрівали вас, – каже до мене Згоральський на боці, – що ви прийшли туди вже трохи зааль-голені та дозволятимете собі й на більші, нечемні жарти...

З дуже немилим почуванням клався я спати цієї ночі, говорив мало, хоча і як весело брав цю історію мій милий господар Олекса Степаненко й притоворював часто до мене, поки я не заснув.

– Не "пукайте" більше, Миколо Йвановичу, в гарнім сальоні та при гарних дамах і при добрій вечері, тільки в полі, в лісі й між нахабами кацапами! Нехай вони втікають від нас на чотири вітри!..

На другий день виголосив я ще один реферат у Харкові, в салі "Общественної бібліотеки" для тих, що не були в Міхновського.

Реферат і дискусія пройшли на щастя дуже поважно й без найменших інцидентів...

Микола УГРИН-БЕЗГРІШНИЙ (ВЕНГЖИН)

Рогатин, 1 травня 1933 р.

ОДІОЗНУ ДОШКУ ДЕМОНТОВАНО

Нарешті демонтовано пам'ятну дошку на проспекті Поштовому, яка підпадала під закон про декомунізацію! Це сталося після того, як у День прапора активісти громадських організацій "Тернівське козацтво", "Степ", "Інгульська паланка" та Громадського клубу "Український час" зашпаклювали на ній автомобільною шпаклівкою текст, у якому повідомлялося, що в будинку № 21 по вул. Карла Маркса (нині проспект Поштовий) в 1917 – 1918 роках перебував міський комітет РСДРП(б), тобто більшовицької партії, яка в ті роки сприяла встановленню окупаційного російсько-більшовицького режиму в Криворізькому басейні та здійснювала червоний терор щодо мешканців Криворіжжя.

Цей рудимент російського більшовизму місцева влада чомусь намагалася зберегти за будь-яку ціну. Навіть знесення під час будівництва малої сцени Криворізького драмтеатру будинку № 21, на якому висіла ця пам'ятна дошка, не завадило адептам російського більшовизму перевісити її на сусідній будинок, збудований на 35 років пізніше самої події, якій вона присвячена.

У зв'язку з цим учасники акції з декомунізації ганебного спадку, яка відбулася 23 серпня, наголосили, що в разі, якщо місцева влада цю дошку не демонтує, активістам доведеться завершити задумане – зашпаклювати повністю її поверхню й нанести на неї зображення українського національного та червоно-чорного революційного прапорів. Судячи з усього, подіяло, і дошку таки демонтували.

БОЙОВИЙ МЕДИК ЮЛЯ

Це Юля, бойовий медик. Їй 20 років. За два тижні Юлі виповниться 21, і свій день народження дівчина проведе на фронті, як і останніх півтора року.

Учора вона надавала першу допомогу своєму командиру – важке наскрізне кульове поранення в голову. Сьогодні Юля давала своє перше інтерв'ю і трохи хвилювалася перед камерою. Але коли вчора в окопі колола знеболювальне, коли бинтувала пораненого, була максимально зібрана і впевнена. Коли лік іде на секунди, нервуватися немає часу. Лише коли бійця забрали до шпиталю, зізнається, присіла і затрусилася.

Мені було цікаво, як мама відреагувала на її рішення піти на війну. А що вона могла сказати? Сама служить! А Юля про свою мотивацію відповіла коротко: "Хочеться бути корисною. Тут дуже потрібні медики".

Дівчина народилася і до 14 років прожила на Луганщині. Але коли почалася війна, сім'я переїхала. Нині підрозділ, де вона служить, боронить Луганщину – Юля майже в себе вдома. І робить усе можливе, щоб прибрати з попереднього речення слово "майже".

Цілий день думаю про цю невисоку, худеньку скромну дівчинку. Ні вік, ні стать, ні місце народження не стануть на заваді, якщо ти визначився, хто ти, за кого ти.

Дякуємо Юлії за її мужність та сміливість!

Тетяна НАКОНЕЧНА, ICTV
11 вересня 2021 р.

СІЛЬВЕСТР БАРИК

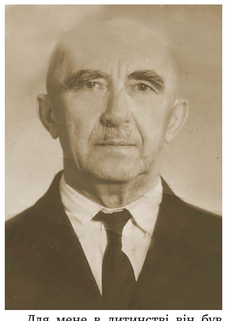

125 років тому, 5 вересня 1896 р. у м-ку Куликові, тепер Жовківського р-ну Львівської обл., народився Сільвестр БАРИК, композитор, перекладач, просвітянин, викладач німецької, української мови та літератури, а також диригентури в Київському вищому музично-драматичному інституті ім. Миколи Лисенка (тепер консерваторія – Національна музична академія ім. Петра Чайковського).

У 1933 – 1934 рр. карався в Лук'янівській в'язниці у справі УВО. 29 березня 1934 р. слідчий Яків Спіноза ухвалив постанову, яка лягла в основу вироку: "Состоял членом Украинской военной организации... Барик С. С. являлся членом контрреволюционной военной организации, подготавливал вооруженное восстание против советской власти". Висланий на три роки в "Северные области" (Архангельську область).

У 1945 – 1974 рр. завідував кафедрою іноземних мов Київського інституту харчової промисловості ім. Мікояна. Мій дідусь знав 17 мов. Ніколи не переходив на російську мову.

Для мене в дитинстві він був абсолютним авторитетом. Помер 23 серпня 1975 року.

Вічна слава і подяка!

Роман КОВАЛЬ

ОКСАНА ЖИВОТКОВА

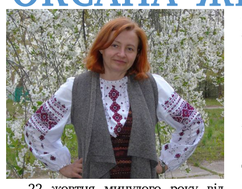

22 жовтня минулого року від короновірусу померла Оксана Животкова. Для мене це приголомшлива втрата. Думаю, як і для всіх, хто знав особисто Оксану Василівну. У націоналістичному русі мало людей з такою силою переконань, такою жертовністю і водночас із повною відсутністю показного пафосу. Мене завжди вражало в ній це поєднання природної скромності та готовності взяти на себе відповідальність у важких і навіть ризикованих справах, на які мало хто з чоловіків міг наважитися. Останніми роками ми мало спілкувалися. Але, попри все, до сьогодні я знав, що в мене є надійний Друг, який прийде на допомогу в разі небезпеки та крайньої потреби. Тепер цього Друга немає. Смерть сліпа і безжальна. Відбираючи в нас друзів, вона, втім, не здатна відібрати у нас світлу пам'ять про них.

Олег ОДНОРОЖЕНКО

“БЛАГОДАРСТВУЄМ ТЄБЄ, БРАТ…”

2006 року від організації “Характерне козацтво” поїхали ми на історичні козацькі землі під м. Адлер (тепер окупована Московією територія Кубанського війська). Може, і не їхали б, але… допекло, що москалі, що не історичний факт, усе приписують собі, а ми мовчимо, відповіді не даємо. Тож, озброївшись мотиваційним матеріалом, вирушили на Кубань.

Стріли нас чудово. Розселили. Й одразу розпочали ми роботу. Розклали стенд, столи, літературу, музичні диски. Аж трохи згодом підбігає ряжена баба з криком-гиком.

– Ви с УкрАіни будєтє?!!

– Ми, – відповідаємо.

– Ми щас будєм с вамі ссоріцца!

– Це замість “добрий день”, – кажу я.

– А што ж ви в сваіх кнігах пішетє, што всьо ат вас праізашло?! – баба не здається, наступає.

– На ето єсть історічєскіє і археологічєскіє данниє, – відповідаю.

– Мала чіво там нацарапалі і накапалі! Ви далжни усвоіть, што Рассєя била прєждє Русі, – “авторитетно” заявляє баба.

– Для таких у нас є палати окремі, – відповідаю, попри те що друг Богумир штрикає мене в бік, намагаючись не доводити до конфлікту.

Кинувши ще пару речень, баба нас залишила, а за деякий час перед наші очі стало п’ятеро кремезних бороданів.

– Кто здєся Живасіл? – питають.

– Я, – відповідаю, а сам думаю: “Добалакався, зараз будуть «депортувати з Росії»”.

– Благодарствуєм тєбє, брат, за учєніє твойо, за пєсні, за труд твой, – почув я з уст одного з бороданів і отетерів.

– І вам на добрам словє благодарствую, – белькочу далі, – толька ж кому поімьонно, нє вєдаю.

– Ізвіні, брат, по приткості нє прєдставілісь. Я і он, – показує на сусіда, – уссурійскіє казакі, а трі брата іщо – забайкальскіє. Ти вот што, Живасіл, гуторь-ка по-своєму, ми хоть мову прадєдов паслухаєм.

– А єслі чьо нє паймьотє? – тут вже я ніби як і підколюю.

– А єжєль чіво нє паймьом, пєрєспросім, язик нє атваліца, – відповіли твердо.

Ну що сказати? 5 днів я був під цілковитою охороною козаків Уссурії й Забайкалля, 5 днів харчувалися ми з одного казана, співали, гуторили, “бєсєдовали”, балакали. Хочу згадати третій день спілкування.

То був день, коли наша українська делегація мала презентувати свої роботи, і мені випало трохи розповісти про давньоруський фольклор, без якого розуміння “расійскай історії” неможливе, оскільки відкидає будь-яку причетність московитів до Київської Держави і до слов’янства як такого. Розпочавши доповідь українською, я нарвався на стукіт, свист, гигикання, шушукання і команду:

– Давай на панятнам!

Забайкальці встали і розвернулися до крикунів:

– Слиш ти, пєрмя-пєнзя, ротто закрой, нє панятна – так виучі! Єщьо нє била такова, штоби кацапія казакам указивала.

Слід було чекати й більшого конфлікту, бо “пєрмя-пєнзя” таки щось у відповідь огризалася. Але того не було чути, бо “казакія” ще раз доступно і гучно повторила кацапії:

– Єщьо раз гаварю: нє панятна – так виучі!

Один проросійський діяч із Кубані пробелькотав:

– Ну, на самом-то дєлє, єслі ви дєйствітєльна хатітє панять дрєвнюю історію Рассії, то украінскій язик вам панадабіца.

Мене опанували ейфорія і радість: на ворожій території я знайшов союзників і зламав стереотипи.

А уссурійці із забайкальцями, які не мали можливості придбати власним коштом наші книги та диски, були ними обдаровані.

Десь за рік уссурійці та забайкальці зробили можливим передати наші матеріали далі, і згодом до України приїхали представники амурських козаків, які теж повезли на Зелений Клин необхідну агітацію.

Хтось колись сказав, що для перемоги над ворогом треба перенести воєнні дії на землю ворога. Ми це робили не кулями, а буквами, напевне готуючи плацдарм і для куль.

Живосил-Василь ЛЮТИЙ, бандурист, волонтер, Історичний клуб “Холодний Яр”

ІСТИНА ОСВІТЛЮЄ ШЛЯХ, ВОЛЯ ЙОГО ОСВЯЧУЄ

1. Не кожний, хто розум має, розумно ним користає.
2. Зловтіха – сміх крізь чужі сльози, зловтіха – втіха нікчем.
3. Хоробрі не бояться небезпек, вони бояться бути боягузами.
4. Поки ти потрібен Україні, є за що дякувати долі.
5. Ідею, підкріплену зброєю, заперечити неможливо.
6. Занурюючись у глибини самопізнання, людина досягає вершини мудрості.
7. Бездоганні інших не ганять, але й себе ганьбити не дають.
8. За ширмою прекрасних ілюзій – світ хижих химер.
9. Шляхетне служіння великій меті розкриває в тобі великі можливості, здібності й силу.
10. Можливо все, що нам потрібно, якщо це справді потрібно нам.
11. Важко переконати тих, кому вигідно помилятися.
12. Той обов’язково програє війну, хто оголошує її усім ворогам одразу.
13. Краса світу не вічна, але невичерпна.
14. Істина освітлює шлях, воля його освячує.
15. Не все, що ти здатен передбачити, ти можеш уникнути.
16. Брутальна сила вірить у насильство та в його справедливість.
17. Недостатньо робити правильні висновки, треба робити їх вчасно.
18. Несмак породжує хибний вибір.
19. Важливо вміти стояти на своєму, але ще важливіше – просуватися далі.
20. Ви возлюбили ворогів своїх, а на друзів любові не вистачило.
21. Якщо аргументи твої непереконливі, значить, вони слабкі або ти слабкий.
22. Той, хто грає, може програти, але той, хто не грає, ніколи не виграє.
23. Єдино правильних шляхів багато, можливо, більше, ніж нам потрібно.
24. Найбільшого досягає не той, хто йде правильним шляхом, а той, хто його прокладає.
25. Де б ти себе не шукав, а знаходиш – на роздоріжжі.

Андрій КУРИЛО
Київ

ВАСИЛЬ ПЕРЕПАДЯ ЩЕДРО СІЯВ ЗЕРНА ДОБРА

Рік тому, 1 жовтня 2020 р., перестало битися серце Василя Григоровича Перепаді. Пішла із життя людина прекрасної душі, відкритого і доброго серця. Відомий народний майстер соломоплетіння, знаний і в Україні, і за її межами, українець і великий патріот. Він жив, радів світу, людям, що оточували його. Не вистачає слів, щоб передати смуток, який чорним крилом торкнувся сім’ї та близьких людей, залишивши сльози та невимовну тугу. Полум’я болю обпікає душу від думки, що ніколи не буде його поряд з нами. Не почуємо мудрої поради, не відчуємо надійної підтримки, не побачимо щирого погляду й теплої усмішки. Більше ніколи не світитиме для Василя Григоровича весняне сонце, не дошкулятимуть надмірні дощові дні, але мудрі зерна, щедро засіяні в душі молодших поколінь, щира людська вдача ще довго проростатимуть світлою пам’яттю.

Нехай добрий, світлий спомин про Василя Григоровича назавжди залишиться в серцях рідних, колег, односельців, усіх, хто його знав, любив та шанував. Важко знайти слова втіхи, коли зупиняється серце людини, яка була найголовнішою в житті, проте світлі спогади про тих, хто залишив по собі добрі справи та чесно прожив своє життя, завжди будуть сильніші, ніж смерть.

Спочивайте спокійно в Царстві Божому. У скорботі низько схиляємо голови, молимося за упокій його душі. Вірю, що Всемилостивий Господь прийме його світлу та щиру душу в Царство Небесне.

Наталка МІЛЮКОВА

ДМИТРО ЧЕРЕДНИЧЕНКО

(30.11.1935, С. МЕЖИРІЧ КАНІВСЬКОГО Р-НУ ЧЕРКАСЬКОЇ ОБЛ. – 20.08.2021, КИЇВ)

Не стало ще одного з тих, чия творчість осяяла моє дитинство.

Пішов у засвіти Дмитро Семенович Чередниченко – талановитий поет, перекладач зі стародавньої й загадкової литовської. Тато моєї доброї знайомої Оляни. Людина непублічна, несуєтна, глибоко порядна, висококультурна, добра, щиро патріотична. З добродушним старосвітським обличчям, яких тепер майже немає. З лагідними очима й козацькими вусами. З природним, автентичним чуттям і глибоким знанням рідної мови – з Надросся, землі Івана Нечуя-Левицького.

Кожна така людина – на вагу золота, бо вони світять своїми душами в нашому похмурому темному всесвіті, серед озлоблених, обмежених, нацькованих одне на одного людців, чиє загрузле в ненависті існування важко назвати життям, навіть якщо воно прикрите, задраповане яскравою атрибутикою нуворишівського багатства. І коли ці, справжні люди, щирі українці, відходять по Чумацькому Шляху у Вирій до Богів, стає темніше…

Костянтин РАХНО

ГОРБУЛІВ І ГОРБУЛІВЦІ

В Івано-Франківському видавництві “Лілея-НВ” побачила світ книга “Горбулів і горбулівці. Історико-краєзнавчі нариси: від витоків до сьогодення” (2020).

Автори – уродженець легендарного села Горбулів, кандидат історичних наук Юрій Головчанський та Ольга Денисюк, доцент Національної академії образотворчого мистецтва.

Юрій Головчанський ще в студентські роки пообіцяв своїм батькам Павлині Іларіонівні та Миколі Федоровичу, що напише книгу про рідне село. Тож усе своє свідоме життя присвятив збору інформації та матеріалів про цей унікальний куточок Полісся – пошуку документальних свідчень в архівах, бібліотеках, спогадів старожилів села тощо.

Більше семисот сторінок книги розповідають про нелегку, цікаву, іноді трагічну долю цього героїчного села, де народилась і виховувалась ціла когорта борців за волю України. Автори цікаво та просто пишуть про героїчне життя знаменитої родини отаманів Соколовських, про відомих і не дуже уродженців Горбулева, які присвятили своє життя Україні, боротьбі за неї, її становленню та утвердженню. Небагато сіл, селищ і міст нашої держави мають такий об’ємний та змістовний твір про своє минуле та сьогодення.

Я мав щастя народитись в цьому селі, яке має настільки багату історію. Тут народилися та поховані мої батьки і прабатьки. Тому висловлюю щиру вдячність авторам цієї вражаючої книги Юрію Головчанському та його доньці Ользі Денисюк. Бажаю їм здоров’я та наснаги, процвітання Горбулеву, а горбулівцям – гордості за своє село, за його славне історичне минуле.

Володимир ОЛЕКСІЄНКО, заслужений працівник культури України

ЧЕРЕЗ “НОВУ ПОШТУ" МОЖНА ПРИДБАТИ

Видання Історичного клубу “Холодний Яр” можна придбати через “Нову пошту”, переказавши кошти на картку ФОП Р. М. Коваля у Приватбанку 5169 3305 1039 3322, а у випадку пожертв – на картку Р. М. Коваля у Приватбанку 5168 7554 4667 0339.

Переславши гроші, просимо через електронну пошту kovalroman1@gmail.com або вайбер +38066-211-41-85 замовити книжки, вказавши куди і кому надсилати книжки.

Номери телефонів для довідок: 067-726-30-36 , 066-211-41-85, 044-242-47-38.

Ось ціни без вартості пересилки:

“Микола Міхновський: спогади, свідчення, документи” Романа Коваля і Юрія Юзича– 395 грн.

“Полковник Болбочан” – 300 грн.

“Батькам скажеш, що був чесний” Романа Коваля – 275 грн.

“Жінки у Визвольній війні: історії, біографії, спогади. 1917 – 1930” Романа Коваля – 350 грн.

“Житомирщина в боротьбі” Романа Коваля – 275 грн.

“Яків Орел-Гальчевський: боротьба і філософія боротьби” Романа Коваля – 80 грн.

“Здолати Росію” Р. Коваля – 250 грн.

“Сумщина в боротьбі” Романа Коваля, Віктора Моренця та Юрія Юзича – 250 грн.

“Подєбрадський полк” Армії УНР Р. Коваля, Віктора Моренця та Юрія Юзича (т. 2) – 150 грн.

“Подєбрадський полк” Армії УНР Романа Коваля, Віктора Моренця та Юрія Юзича (т. 3) – 250 грн.

“Крізь павутиння змосковщення” – 100 грн.

“Історія України-Русі” Миколи Аркаса – 150 грн.

“Тиха війна Рената Польового” Романа Коваля – 300 грн.

“Михайло Гаврилко: і стеком, і шаблею” Романа Коваля – 450 грн.

Сердечно дякуємо за підтримку газети “Незборима нація”!

Сергій СЛОБОДЕНЮК – 200 грн.

Віктор ДРУЗЬ (с. Зорине, Сумщина) – 260 грн.

Ігор СМЕТАНСЬКИЙ (Калуш) – 300 грн.

Родина ТХОРЖЕВСЬКИХ (Обухів) – 1000 грн.

КНИЖКОВА КРАМНИЦЯ “ОТАМАНІЯ"

Книги Історичного клубу “Холодний Яр” можна придбати через крамницю “Отаманія”.

Ось тут: **http://otamania.in.ua**

HTTP://NEZBORYMA-NACIYA.ORG.UA/

У редакції через “Укрпошту” можна придбати такі книги:

(ціну вказано, враховуючи вартість пересилки книг поштою):

“Микола Міхновський: спогади, свідчення, документи” Романа Коваля і Юрія Юзича– 450 грн.
“Полковник Болбочан: спогади, свідчення, документи” – 335 грн.
“Жінки у Визвольній війні: історії, біографії, спогади. 1917 – 1930” – 385 грн.
“Житомирщина в боротьбі” Романа Коваля – 315 грн.
“Батькам скажеш, що був чесний” Романа Коваля – 315 грн.
“Здолати Росію” Романа Коваля – 290 грн.
“Сумщина в боротьбі” Р. Коваля, В. Моренця та Ю. Юзича – 275 грн.
“Яків Орел-Гальчевський: боротьба і філософія боротьби” Романа Коваля – 110 грн.
“Подєбрадський полк” Армії УНР Романа Коваля, Віктора Моренця та Юрія Юзича (т. 2) – 175 грн.
“Подєбрадський полк” Армії УНР Романа Коваля, Віктора Моренця та Юрія Юзича (т. 3) – 275 грн.
“Крізь павутиння змосковщення” Романа Коваля – 130 грн.
“Історія України-Русі” Миколи Аркаса (2-ге, краківське, видання) – 185 грн.
“Тиха війна Рената Польового” Романа Коваля – 350 грн.
“Михайло Гаврилко: і стеком, і шаблею” Романа Коваля – 525 грн.

Книги можна придбати, попередньо переказавши кошти електронним переказом на ім’я Р. М. Коваля, вул. генерала Геннадія Воробйова (Курська), буд. 20, пом. 14, Київ, 03049.

НЕЗБОРИМА НАЦІЯ

Її редактор Р. Коваль – дослідник Визвольної боротьби українців за свою державу XX ст. Ця газета – про долі УСС, вояків Галицької армії, Армії УНР, повстанських отаманів та їхніх козаків, Карпатську Січ, ОУН, УПА, вояків АТО, а також про кобзарів, письменників, нові книжки про Визвольну боротьбу.

Наш індекс – 33545.

Індекс 87415 – для передплатників Донецької та Луганської областей.

Ціна “НН” на рік – 95,44 грн.

Редактор
Роман Коваль

Верстка
Анна Воловнік
Коректор
Надійка Овчарук

Інформаційне забезпечення
Микола Владзімірський, Владислав Карпенко, Люба Криворот

Технічний директор
Максим Селюзкін

Адреса для листування 03049, Київ, вул. генерала Геннадія Воробйова (Курська), буд. 20, пом. 14.
Тел./факс: 242-47-38
kovalroman1@gmail.com
Редакція залишає за собою право редагувати та скорочувати тексти.
Видання зареєстровано 28.12.1993 р. у Державному комітеті України у справах видавництв, поліграфії та книгорозповсюдження.
Серія КБ №325.
Наклад 1000 примірників.
Видруковано 27.09.2021 р.
ТОВ “Прес Корпорейшн Лімітед”
Номер замовлення 2010310

Засновник
Роман Миколайович Коваль

“Незборима нація” – газета для тих, хто хоче знати історію боротьби за свободу України